روایت سرپرست فرمانداری سیرجان از حوادث جمعه‌شب:

در متن حادثه بودم

عکس: امین ارجمند| پاسارگاد

ناصر صبحی

اتفاق‌های جمعه‌شب برای سیرجانی‌ها تلخ بود. گرانی بنزین که بدون اطلاع دادن به مردم انجام شد، خشم شدیدی ایجاد کرد که ریشه در اقتصاد ضعیف و کم‌بنیان بسیاری از مردم داشت. همین نکته باعث شد تا عده‌ای در اعتراض به گرانی بنزین، ابتدا در چهارراه اشکذری و سپس پلیس‌راه تجمع کنند. تجمعی که در نهایت آبستن حوادث مختلفی بود. از آتش زدن پمپ بنزین تا تلاش برای آتش زدن مخازن شرکت نفت که در نهایت با یک کشته و تعدادی زخمی خاتمه یافت.

این حوادث ابهام‌های زیادی داشت. از دلیل حمله به شرکت نفت و تلاش برای آتش زدن مخازنی که می‌توانست تمام مردم معترض را در انفجار خود به کام مرگ بکشاند تا ماجرای شلیک به تعدادی از حاضران در تجمع که هنوز معلوم نیست از کدام اسلحه و توسط چه کسانی صورت گرفته است. از آن‌جا که مطابق دستور شورای تامین استان، جز فرماندار سیرجان هیچیک از مسئولان شهری حق مصاحبه با رسانه‌ها در مورد اتفاق‌های رخ داده را ندارد، به سراغ محمد محمودآبادی رفتیم تا روایت او را از ماجرا بشنویم.

سرپرست فرمانداری در ابتدای گفت‌وگو تمام‌قد از تصمیم دولت جهت تغییر نرخ بنزین یا آن‌طور که مصطلح شده، اصلاح نرخ بنزین حمایت می‌کند. با این وجود اذعان دارد که «طبیعی است که دو نرخه شدن سوخت برای مردم شوک‌آور بود.» محمد محمودآبادی در تفسیر واکنش مردم می‌گوید: «مردم به طور ناگهانی متوجه این افزایش قیمت شدند و طبیعی بود عده‌ای عکس‌العمل نشان دهند و در این مورد اظهارنظر کنند.»

او به این‌که اعتراض‌ها بدون مجوز و در نتیجه غیرقانونی بودند، اشاره می‌کند اما در عین حال این اعتراض را به رسمیت می‌شناسد: «من و شورای تامین اعتقاد داشتیم که حق اعتراض، یک حق قانونی است؛ به این شرط که اعتراض مرتبط با موضوع و عاری از خشونت باشد.» محمودآبادی تاکید دارد: «ما، نیروی انتظامی و دستگاه‌های امنیتی موظفیم امنیت -معترضان- را تامین کنیم»

به عنوان سؤال اول، می‌خواهیم روایت حوادث جمعه‌شب را از زبان شما بشنویم.

ساعاتی پس از اعلام نرخ جدید بنزین، در سیرجان ابتدا تجمع مختصری در چهارراه اشکذری شکل گرفت که هیچ‌گونه برخورد فیزیکی با آن نشد و نیروهای انتظامی تلاش داشتند ترافیک را روان کنند. بعد تجمع به پلیس‌راه کشیده شد. هنوز ماجرا در حد اعتراض بود و ما نیز حق را به مردمی می‌دادیم که می‌گفتند آمده‌اند صدای‌شان را به گوش مسئولان برسانند. من از اولین لحظات آن‌جا بودم و مدام با مسئولان استانی و کشوری نظیر استاندار کرمان، معاون امنیتی و سیاسی وزارت کشور و برخی دیگر از مسئولان در ارتباط بودم و مسایل این اعتراض مسالمت‌آمیز را منتقل می‌کردم. بسیاری از مردم منطقی بودند. خیلی‌ها را می‌شناختیم. بهشان گفتیم ما اعتراض شما را به گوش مسئولان رساندیم اما با تجمع‌تان، راه اصلی را مسدود کردید. ما با مسدود شدن مسیر مخالفیم.

شما مستقیما با مردم صحبت کردید؟

بله. خیلی‌ها گفتند به میان جمعیت نرو اما گفتم من خدمتگزار مردمم و ترسی از آن‌ها ندارم. وقتی در شورای اداری تاکید می‌کنم مسئولان باید با مردم در ارتباط باشند نمی‌شود خودم این کار را نکنم. در تجمع، هدف ما بازگشایی مسیر و برقراری امنیت بود. نیروهای امنیتی نیز به قصد برقراری نظم و امنیت حضور داشتند. هم من و هم فرمانده نیروی انتظامی با مردم صحبت کردیم. در بین جمعیت مرد و زن و کودک هم بود و ما به خصوص نگران کودکان بودیم. چون اگر جمعیت بدون نظم حرکت می‌کرد، ممکن بود آسیب ببینند. این‌ها همه مربوط به ساعات اولیه تجمع بود که غیرقانونی ولی مسالمت‌آمیز بود. اما زمانی گزارش دادند که عده‌ای به طرف پمپ‌بنزین و مخازن شرکت نفت نزدیک می‌شوند. رفتم جلوی جمعیت و با آن‌ها صحبت کردم و به اتفاق به سمت میدان پلیس‌راه که جمعیت اصلی آن‌جا بودند بازگشتیم. در این زمان با وجود شکستن چند سطل آشغال، هیچ حرکت آشوبگرانه‌ای رخ نداده بود و مردم تنها شعار می‌دادند. در این زمان، چند نفر با صورت‌های بسته، حالت خشن و وضعیت نامتعادل که آثار شرب‌خمر در آن‌ها مشهود بود، به میان جمعیت آمدند. حتا خود مردم هم تذکر دادند که این‌ها مست هستند.

یعنی مردم هم از این عده فاصله گرفتند؟

اکثر مردم بله اما این عده می‌گفتند ما دروغگو هستیم و مردم را تحریک می‌کردند که به طرف پمپ بنزین بروند. من متوجه شدم این افراد قبل از آتش زدن پمپ‌بنزین، کپسول‌های اطفای حریق را خالی کردند.

شما معتقدید این عده از میان مردم نبودند؟

بله. مگر می‌شود جزو مردم باشند؟ کسی که برای اعتراض آمده که صورتش را نمی‌پوشاند و برود کپسول اطفای حریق را خالی کند. چرا حالت غیرعادی داشتند؟ چرا توهین می‌کردند و شعار ساختارشکنانه می‌دادند. این‌ها جداول اطراف را خرد کردند و به صوت سنگ درآوردند و به سمت ماموران پرتاب کردند. بعد هم شروع کردند به خسارت زدن به اموال عمومی. اصلا قابل کنترل نبودند.

این عده چند نفر بودند؟

کلا هفت یا هشت نفر. این‌ها تخریب کردند. اصلا بخشی از مردم به سمت ما آمدند. من باید از مردم فهیم سیرجان که بین تجمع مسالمت‌آمیز با آشوب و تخریب تفکیک قایل هستند، تشکر کنم. آن آدم‌ها حالت عادی نداشتند و از جایی خط می‌گرفتند. بعد از پمپ بنزین سراغ عابربانک و اموال شخصی و مغازه‌ها رفتند. بعد هم به سمت مخازن شرکت نفت می‌خواستند بروند. ماموران امنیتی حافظ مخازن بودند. وقتی این‌ها خواستند به سمت مخازن بروند ابتدا خواستند در شرکت را بشکنند که نتوانستند اما در را باز کردند، هجوم آوردند و اتاق نگهبانی شرکت را آتش زدند. این‌جا نیروهای انتظامی برای نرسیدن افراد به مخازن، تیر هوایی زدند.

یعنی تیر مستقیم شلیک نشد؟

من میان مردم و ماموران ایستاده بودم. اگر ماموران تیر مستقیم می‌زدند، به من می‌خورد. فاصله بین مردم و نیروی انتظامی فقط ۲۰ تا ۲۵ متر بود. من به این خاطر وسط ایستادم که نه در آن لحظه و نه در شورای تامین، هیچ اجازه‌ای برای شلیک مستقیم نداده بودم. حتا در مقابل آشوبگران هم حق استفاده از شلیک مستقیم را نداشتند. بحث فقط محافظت از مراکز حساس مطابق قانون بود. در آن مرحله اجازه شلیک هوایی برای متفرق کردن مردم را دارند. در این بین وضعیت تقریبا آرام شد. آتش‌نشانی را برای خاموش کردن آتش آوردیم و بخشی دیگر از نیروها را برای امنیت مخازن فراخواندیم. من و اعضای شورای تامین که در صحنه بودیم، به طور لحظه‌ای همان‌جا تصمیم می‌گرفتیم. این مخازن فقط مربوط به سیرجان نیست بلکه بخشی از مخازن جنوب‌شرق محسوب می‌شود و بسیار حساس است و امنیتش باید به هر شکل توسط شورای تامین حفظ شود. وگرنه به طور مثال سربازان ما که کنار افراد دور میدان بودند، حتا باتوم هم نداشتند. اتفاقا همان آشوبگرها آمدند و دکه‌های دور میدان را آتش زدند ولی باز هم ما برخورد خشونت‌آمیز نداشتیم. اعضای شورای تامین در صحنه بودند که از مردم و اماکن حساس حفاظت کنند.

شما معتقدید این افراد جزو مردم نبودند؟

خودتان قضاوت کنید. افرادی که تخریب می‌کنند یا حتا به ماشین اورژانس و آتش‌نشانی سنگ می‌زدند و شیشه‌های‌شان را خرد می‌کردند، جزو مردم بودند؟ چرا باید مردم صورت‌شان را بپوشانند؟ فکر می‌کنید کارهای این افراد اتفاقی بوده که مثلا بعد از آتش زدن دکه‌ها دوباره به سمت شرکت نفت بروند؟ یا مرتبا گوشی را در گوش‌شان بگیرند و حرف بزنند یا خط بگیرند. حالا دوستان امنیتی گزارش نهایی را خدمت مردم ارایه خواهند کرد. اعتراض مسالمت‌آمیز با این حرکات متفاوت است. در هر جای دنیا فردی که تخریب کند، آشوبگر است. ما هم حافظ جان و هم اموال مردم هستیم. همان‌طور که گفتم وقتی این اتفاقات می‌افتاد، ما مشغول خاموش کردن آتش بودیم که آن عده دوباره برگشتند سمت شرکت و به داخل هجوم بردند. ماموران امنیتی در این لحظه بیشتر شده بودند و تنها تعداد محدودی اسلحه داشتند که تیر هوایی زدند. تا آمدیم به صحنه برسیم، متوجه شدیم دارند عده‌ای را به صورت مجروح می‌آورند. ابتدا احساس کردم دارند فیلم بازی می‌کنند. بعد متوجه شدم تعدای پا و پهلوشان آسیب دیده. باید به مردم بگویم جایی که این شلیک‌ها به مردم وارد و آن فرد کشته شد، تا جایی که ماموران ما در حال حفاظت از مخازن بودند، ۲۵ تا ۳۰ متر فاصله بود. هیچکدام از این افراد در محوطه شرکت مجروح و کشته نشدند؛ همه روی آسفالت بودند. از این فاصله لزومی به شلیک‌نبود.

نیم نگاه

کسی که برای اعتراض آمده که صورتش را نمی‌پوشاند و برود کپسول اطفای حریق را خالی کند. چرا حالت غیرعادی داشتند؟ چرا توهین می‌کردند و شعار ساختارشکنانه می‌دادند. این‌ها جداول اطراف را خرد کردند و به صوت سنگ درآوردند و به سمت ماموران پرتاب کردند.

شما معتقدید از میان مردم به مردم شلیک‌شده؟

الان نمی‌توانم تایید کنم. اظهارنظر قطعی و کارشناسی نمی‌کنم. دستگاه‌های امنیتی و مراجع ذی‌صلاح در سیرجان و مرکز استان مشغول بررسی هستند و هنوز جواب قطعی داده نشده اما وقتی به عیادت مجروحان رفتیم دیدیم در میان‌شان نیروی بسیجی هم هست. کسانی از پهلو و برخی از پشت پاهاشان تیر خورده که در حال درمان هستند. تا این لحظه برای ما به هیچ‌وجه مشخص نشده آیا نیروهای انتظامی و امنیتی این کار را کرده باشند یا از بین آن افراد، کسی این کار را کرده باشد. ولی این را می‌توانم تایید کنم در بین افرادی که صورت‌شان را پوشانده بودند، سلاح گرم هم بوده.

خودتان سلاح‌ها را دیدید؟

سلاح سرد را شخصا مشاهده کردم. سلاح گرم را براساس ادله‌ای که گفتم می‌تواند سلاح شکاری یا جنگی باشد چرا که دوربین‌های پمپ‌بنزین با شلیک گلوله از بین رفته بودند. یک کار حساب‌شده بوده. دوربین‌ها را زدند و بعد از ورود، سرورها و حافظه دوربین را بردند و وسایل نرم‌افزاری را تخریب کردند. شما فکر می‌کنید اگر کار مردم بود، با این طراحی دقیق عمل می‌کردند که فیلم‌ها را از بین ببرند یا کپسول‌ها را خالی کنند تا نشود آتش را خاموش کرد که فیلم بگیرند و یا این‌که هنوز من به عنوان رییس شورای تامین خبر قطعی از کشته شدن فرد ندارم اما فیلم فرد کشته‌شده پخش یا در گروه‌ها منتشر می‌شود. بنابراین نمی‌تواند تجمع غیرقانونی اما مسالمت‌آمیز انجام بدهیم اما این همه برنامه‌ریزی سناریوی هماهنگ که فیلمی از کشته یا مجروحان بگیریم و بفرستیم به کانال‌های معاند که بله، سیرجان کشته داد. این‌که من سریعا خبر کشته شدن یکی از معترضان را تایید کردم به این دلیل بود که دیدم شایعه‌پراکنی شده که فلان تعداد کشته شده و خواستم جلوی شایعات را بگیرم. ما یک کشته داشتیم اما این‌که به چه شکل این فرد کشته شده هنوز در دست بررسی است و هنوز مشخص نیست چه نوع گلوله‌ای خورده. به دلیل آرامشی که در این چند روز بود، مردم سیرجان متوجه شدند عده‌ای در حال سواستفاده هستند و فراخوان‌ها برای صحنه‌سازی است تا همچنان سیرجان در کشور و جهان در مدار مسایل منفی مطرح باشد. این افراد توسعه و سربلندی سیرجان را نمی‌خواهند. دولت، حاکمیت و قانون اعتراض مسالمت‌آمیز را به رسمیت شناخته و حق مردم می‌داند اما در چارچوب قانون. اگر مخل نظم و امنیت مردم یا مراکز حساس شد یا تخریب اتفاق افتاد یا شعارهای ساختارشکنانه سر دادند، به عنوان مسئول امنیت شهرستان موظف به ورود هستم. همچنان که نیروهای خدوم انتظامی و امنیتی، امنیت را برقرار می‌کنند. پس بدانید به عنوان خادم مردم اجازه نخواهیم داد چند نفر که هویت‌شان برای ما مشخص نیست، از یک اعتراض معمولی سواستفاده کنند و شهر را به آشوب بکشانند.

دلیل حضور نیروهای کرمان در سیرجان چه بود؟

ما هر کار کردیم طبق قانون بود. در اتفاقاتی که منجر به آشوب شود، یگان ویژه باید وارد عمل بشود و ما در سیرجان یگان ویژه نداریم. کما این‌که در لیگ برتر، مطابق قانون حفظ نظم به عهده یگان ویژه است.

تیراندازی هوایی پس از حضور نیروهای یگان ویژه رخ داد؟

نه.

نیروهای سیرجان تیراندازی هوایی کردند؟

بله

شما گفتید آن عده مشخص که وضعیت مناسبی نداشتند و دنبال تخریب بودند، ۸ الی ۹ نفر بودند. قاعدتا دستگیری این عده مشخص کاری ندارد.

تعدادی‌شان دستگیر شدند. اما چون هنوز مراحل تحقیقاتی کامل نشده نمی‌توانم در این مورد اظهارنظری داشته باشم. اگر بعضی‌ها بعد از مصاحبه من با رسانه‌های کشوری گفتند آدم‌ها از آسمان نیامدند و اسرائیلی نبودند، من هم می‌دانم ولی از مردم هم نبودند. برای آشوب آمده بودند. از کجا خط می‌گرفتند؟ از کجا تغذیه می‌شدند و چطور این سناریو را نوشتند، باید صبر کنیم نتیجه نهایی مشخص شود و حتما به استحضار مردم می‌رسانم.

چرا ماموران برای پراکندن جمعیت از مواردی مثل آب‌پاش یا گاز اشک‌آور استفاده نکردند و به سراغ شلیک هوایی رفتند؟

ما اصلا دنبال متفرق کردن نبودیم چون مشکلی با تجمع مردم نداشتیم. ما کنار آن‌ها بودیم و برنامه‌ای برای متفرق کردن مردم نبود.

حتا با این‌که گفتید نزدیک مراکز حساس‌بودند؟

منظورم آن‌هایی است که دور میدان بودند.

چرا نیروها مستقیما سراغ شلیک مستقیم رفتند و مراحل را طی نکردند؟

مراحل را طی کردند.

گاز اشک‌آور زده شد؟

گاز اشک‌آوری که اذیت کند نه. از افشانه‌های دودزا برای آن‌ها که حمله می‌کردند، زدند. ما در فضای مسالمت‌آمیز تجمع مردم هیچ اقدامی نکردیم. حاضرم از این تصمیم هم دفاع کنم.

شما به عنوان یک فرد غیرامنیتی متوجه مشکوک بودن آن ۷،۸ نفر شدید؛ چرا نیروهای امنیتی متوجه نشدند تا آن‌ها را همان لحظه دستگیر کنند؟

دوستان امنیتی همان‌جا بودند و به من مشورت می‌دادند. متوجه ماجرا هم بودند. در ضمن من امنیتی نیستم ولی روانشناس که هستم. از پنج‌متری نمی‌توانستی به این‌ها نزدیک شوی از شدت بوی الکل. مست بودند و حالت غیرعادی داشتند.

چرا این عده را بازداشت نکردند؟

چون اگر در میان جمع افرادی را دستگیر کنید، حساسیت‌هایی ایجاد می‌کند ولی شناسایی شده‌اند.

اما گفتید مردم از حضور این افراد شاکی بودند.

بالاخره بخشی از مردم... این‌ها را جهت اطلاع مردم می‌گویم چون در فضای مجازی اظهارنظرهای نابه‌جا و غیرمودبانه داشتند که باعث ناراحتی بود چرا سخنان بی‌جا می‌گویند. من با صداقت حرف می‌زنم حتا اگر به ضررم باشد. اگر من به عنوان رییس شورای تامین دستور شلیک را داده بودم، قطعا اعتراف می‌کردم. نه من و نه هیچیک از فرماندهان انتظامی دستور شلیک ندادند و حق تیراندازی در آن مرحله را نداشتند و من چنین اختیاری تفویض نکردم.

این حادثه چه تعداد مجروح داشت؟

اطلاع دقیق ندارم.

شایعه شده به دلیل امنیتی دستور آمده مجروحان در کرمان بستری شوند؟

نه. این افراد در اختیار بیمارستان بوده و دکتر و بیمارستان تشخیص می‌دهد اگر وضع بیماری بد بود، اعزام شود.

طبق سخنان شما تمام این مجروحان بی‌گناه هستند و طعمه واقع شدند؟

یکی‌شان بسیجی بود. یکی دیگر می‌گفت من آن‌طرف خیابان بودم. یعنی اگر ماموران تیراندازی کرده بودند، تیر باید از هوا می‌آمده، از روی سر مردم رد می‌شده و به این فرد می‌خورده.

ما شنیدیم چون فرد کشته شده را از مردم دانسته‌اید، تحت فشار قرار گرفته‌اید. واقعیت دارد؟ گویا عده‌ای ترجیح می‌دادند این فرد جزو آشوبگران دسته‌بندی شود.

من هیچ‌وقت تحت فشار واقعیت را زیر پا نمی‌گذارم. البته کسی هم به من فشار نیاورده است. به هر حال شایعات زیاد است. ایشان هم از مردم بوده البته هنوز تحقیقات در حال انجام است و معلوم خواهد شد.

آقای حسن‌پور روز گذشته در گفت‌وگویی که با پاسارگاد داشتند، اتفاق رخ داده را بی‌تدبیری مسئولان دانستند.

ایشان نظرشان برای خودشان محترم است. نماینده مردم می‌تواند در هر مسئله‌ای دخالت و هر جایی اظهارنظر کند ولی بنده به عنوان رییس شورای تامین که در مرکز حادثه بودم، نظراتم همین بود که گفتم. اگر شما از این سخنان احساس بی‌تدبیری می‌کنید، قطعا حرف ایشان درست است.

گفت‌وگو با مهدی نظری برادر جانباخته اعتراض اخیر سیرجان

جواد وارد حاشیه نمی‌شد و بسیار سالم بود

جواد نظری که در تجمع اعتراضی جمعه‌شب جان باخت

جواد اسمی بود که دوستان و آشنایان به آن صدایش می‌زدند وگرنه اسم شناسنامه‌ای‌اش روح الله بود. پدر سه فرزند بود؛ دو دختر و یک پسر. دختر بزرگش کلاس اول راهنمایی است، پسرش اول دبستان و دختر کوچکش تنها سه سال دارد. جواد؛ اهل صوغان، از توابع شهرستان ارزوئیه بافت چند سالی بود که همشهری سیرجانی‌ها شده بود. شغلش کابینت‌سازی بود. روز حادثه از کابینت‌سازی‌اش به خانه برمی‌گشت. عصر جمعه یکی از مشتریان قدیمی برای گرفتن اندازه کابینت‌ها زنگ می‌زند. جواد می‌رود کارگاه، وسایلش را برمی‌دارد و به سراغ مشتری می‌رود. بعد از اندازه‌گیری برمی‌گردد کارگاه، وسایل را می‌گذارد و راهی خانه می‌شود. خانه جواد، نزدیک پلیس‌راه است؛ ابتدای شهرک کوثر. وقتی به پلیس‌راه می‌رسد، جمعیت معترض در صحنه هستند. تاکسی نمی‌تواند جلوتر برود. جواد تصمیم می‌گیرد مسیر را پیاده طی کند. مسیر خانه‌اش با جمعیت یکی است. همراه جمعیت می‌شود و از آن‌ها می‌شنود ماجرای تجمع چیست. در حین رفتن از کوچه پشت پمپ بنزین، به روایت یک دوست، ناگهان جواد به زمین می‌افتد. می‌گویند گلوله‌ای از پشت به سرش اصابت می‌کند و جواد جابه‌جا می‌میرد؛ به همین تلخی.

مهدی؛ برادر جواد نظری به پاسارگاد می‌گوید از طریق فضای مجازی متوجه ماجرا شده. فکرش هم سخت است. فیلمی را در فضای مجازی باز کنی و با جسد به خون آغشته برادرت روبه‌رو شوی. مهدی می‌گوید طبق گفته فرماندار هنوز عامل تیراندازی مشخص نشده و تحقیقات ادامه دارد.

مهدی از آرزوهای جواد می‌گوید. از زمینی که به تازگی خریده بود و به همراه پدرش می‌ساخت تا سرپناه فرزندانش باشند. مهدی می‌گوید جواد اهل تجمع نبود. با تخریب مخالف بود. می‌گوید مسئولان از جمله فرماندار و دادستان تمام بیوگرافی جواد را درآورده بودند، با اقوام، آشنایان و همسایه‌ها صحبت کرده بودند تا متوجه شوند احتمال داشته جواد جزو اغتشاشگران باشد یا نه.

او از زبان سرپرست فرمانداری سیرجان می‌گوید که تمام فیلم‌ها و عکس‌های مربوط به تجمع جمعه‌شب چک شده و همه یقین کردند جواد جزو معترضان شناسایی نشده است. مهدی برای اثبات این موضوع تاکید می‌کند آن‌ها جزو خانواده شهدا هستند. دو عمو، یک دایی و یک پسرعموی جواد جزو شهدا هستند. مهدی می‌گوید نمایندگان کهنوج، بافت، کرمان، جیرفت و سیرجان پس از اطلاع از مشکل با او و خانواده‌اش همکاری داشتند. مهدی می‌گوید مسئولان سیرجان از جمله دادستان و فرماندار نیز تا این لحظه با آن‌ها همکاری خوبی داشته‌اند اما توقع دارند این همکاری تا مشخص شدن جزئیات ماجرا و یافتن مقصر ادامه داشته باشد. مهدی در پاسخ به این سوال که آیا از سوی افراد یا نهادهایی تحت فشار قرار گرفته‌اند یا خیر؟ می‌گوید اصلا. ما خون برادرم را به حرف زور و به ظلم نمی‌فروشیم. هیچ فشاری روی ما نبوده و حتا کسی هنوز اطلاع ندارد ما داریم با شما مصاحبه می‌کنیم

به گفته مهدی، جسد جواد برای دفن به صوغان بازمی‌گردد. مهدی می‌گوید نمی‌خواهد دفن برادرش در سیرجان موجب اغتشاش یا سوءاستفاده برخی افراد شود. او تاکید می‌کند که جواد عضو هیچ حزب و جریانی نبود و نمی‌خواهند برخی بیایند و با اغراض سیاسی جواد را به خود منسوب کنند. او تاکید می‌کند هیچکس حق ندارد از خون برادر من به نفع خودش استفاده کند. جواد طرف هیچکس نبود. وارد حاشیه نمی‌شد و بسیار سالم بود. او در حالی‌که پنهانی بغض کرده، می‌گوید: پدر من پنج تا پسر داشت، یکی را در راه خدا خمس داد.

گفت‌وگوی پاسارگاد با نماینده مردم سیرجان پیرامون تجمع اخیر در سیرجان:

بی‌تدبیری کردند

زهرا خواجویی‌نژاد

«اینکه چرا بعد از قضیه اعدامی‌ها دوباره این اتفاق تکرار شد باید بگویم من در شهر نبودم و بهتر بود با تدبیر بهتری عمل شود. در بین مردم تعدادی هم بودند که نقاب زده بودند که پس از این حادثه تعدادی از این افراد دستگیر شدند. افرادی که به دلیل اغراض سیاسی دنبال این آشوب‌ها بودند. به هرحال من اعتقادم این است در شهر بی‌تدبیری شده است و دوستان در شهرستان باید پاسخگوی این بی‌تدبیری باشند.» این‌ها را شهباز حسن‌پور نماینده مردم سیرجان در گفت‌وگو با پاسارگاد می‌گوید، او در ابتدا اشاره‌ای هم به موضوع قیمت‌گذاری بنزین دارد.

امروز -یکشنبه- نمایندگان مجلس درخصوص این مصوبه و اتفاقات پیرامون آن جلسه داشتند نتیجه این جلسه چه بود؟

مجلس در جریان امر قیمت‌گذاری بنزین نبوده است. و این اعتراضی است که ما به دولت داریم. امروز مجموعه‌ی نمایندگان مجلس بحث‌های کلانی را در صحن مجلس در جلسه‌ای غیرعلنی با حضور جناب آقای شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی کشور داشتند در ابتدا ایشان صحبت کردند و پس از آن جمعی از نمایندگان نقطه‌نظرات‌شان را در رابطه با قیمت حامل‌های انرژی مطرح کردند. آنچه که شفاف و با صراحت در بحث قیمت بنزین باید بگوییم این است که عدم تدبیر صحیح دولت و سران سه قوه در این قضیه مشخص است. و ما بنا نداشتیم به هیچ عنوان از مقام معظم رهبری در این زمینه هزینه شود. اما به هر صورت سران سه قوه تصمیمی گرفتند و تصمیم آن‌ها محترم است اما بهتر بود که با مشورت مجلس و نظرات نمایندگان خانه ملت بحث‌ها مطرح می‌شد. همان‌گونه که شما در جریان قرار گرفتید مقام معظم رهبری فرمودند که نظرات حضرات نمایندگان مجلس را شنیدم چون بنده و جمعی از نمایندگان مجلس روز قبلش این موضوع را مطرح کردیم. الان هم بعد از بحث‌های امروز مجلس پرونده قیمت‌گذاری بنزین به دو کمیسیون اصلی مجلس؛ یعنی کمیسیون برنامه و بودجه و کمیسیون اقتصاد ارجاع شد، ما به صورت دو شیفت صبح و بعد از ظهر جلساتی را داریم به محض اینکه به یک جمع‌بندی برسیم مسایل را جهت اطلاع مردم عزیز خیلی شفاف بیان خواهیم کرد.

یعنی امکان تغییر در مصوبه افزایش قیمت بنزین وجود دارد؟

ما به دنبال یک راهکار هستیم که هم نظر مقام معظم رهبری و هم نظر دولت و هم مردم در آن دیده شود. یعنی باید به یک جمع‌بندی برسیم. به هر تصمیم دولت در انتخاب زمان افزایش قیمت بنزین تصمیم اشتباهی بود که باید اصلاح شود. اگر می‌خواستند یارانه حامل‌های انرژی را اجرا کنند اول پول را به حساب مردم می‌ریختند تا مردم اعتماد کنند. مردم الان به دولت اعتماد ندارند که این اتفاق باعث عصبانیت آن‌ها شده است. این یک شوک روانی بود که به مردم وارد شد و در اثر بی‌تدبیری اتفاق افتاد. ما هم به عنوان نمایندگان مردم وظیفه‌مان است که فریاد رسای مردم باشیم و نظرات و دیدگاه‌های مردم را به اطلاع مسئولان امر برسانیم. به هر صورت ما رابط بین مردم، نظام، حاکمیت و دولت هستیم. در راستای بیانات مقام معظم رهبری همان‌گونه که حضرت امام فرمودند حفظ نظام اسلامی از اوجب واجبات است. مقام معظم رهبری هم امروز به نظرات کارشناسی اشاره کردند و فرمودند که من کارشناس نیستم و دخالتی هم در بحث مبلغ بنزین و سهمیه چقدر باشد نداشته‌ام. ما هم حرف‌مان با دولت این است بایستی کار کارشناسی باشد. امیدوارم در دو کمیسیون بودجه و اقتصاد ما به یک جمع‌بندی خوب برسیم. و یک راه‌حل میانه و کارشناسی شده‌ای پیشنهاد دهند.

رسیدگی به این موضوع در کمیسیون‌های فوق چقدر زمان می‌برد؟

ما با فوریت در حال رسیدگی هستیم. پرونده به کمیسیون‌ها ارجاع شده است. به هر صورت این بحث‌ها موضوعات جنجالی و چالشی است و موضوعی‌ست که همه کارشناسان باید نظر کارشناسی بدهند و ما بنا نداریم که خودمان را مثل بعضی از آقایان دولت عقل کل بدانیم. ما اعتقاد به نظر کارشناسی داریم. قطعا از کارشناسان خبره دعوت می‌کنیم و سعی می‌کنیم در اولین فرصت آنچه که به جمع‌بندی می‌رسیم را به اطلاع مردم برسانیم.

مگر این تصمیم با نظر سران سه قوه گرفته نشده است و رییس مجلس در جریان این وقایع نبوده است؟

آقای لاریجانی نمایندگان مجلس را در جریان این موضوع قرار نداده بود و با شفافیت اعلام می‌کنم بنده این موضوع را از مردم شنیدم. نمایندگان مجلس کلیاتی را در مجلس گذشته تصویب کرده بودند اما قیمت‌گذاری بر عهده دولت بود اما اینکه چه مبلغی باشد، چگونه باشد، در چه تاریخی اجرا شود، هیچ‌کدام مجلس در جریان نبود و این یک شوک روانی بود که به جامعه وارد شد. و تبعات این شوک روانی را دولت باید پاسخگو باشد. ولی در کنار این مطلب دولت می‌توانست از طریق رسانه‌هایی که در اختیار داشت، از طریق فضای‌مجازی و صداوسیما مردم را در جریان امر قرار دهد و تصمیمش هم به گونه‌ای باشد با مشارکت و همراهی مردم انجام شود.

از حوادث و اتفاقاتی که جمعه‌شب در سیرجان رخ داد باخبرید؟

در بحث سیرجان آنچه که اتفاق افتاد؛ اول اینکه کسانی که مردم را دعوت به خیابان‌ها کردند بایستی پاسخگو باشند. از ساعت ۶ صبح جمعه بعضی‌ها دنبال جوسازی بودند. بعضی‌ها برای این تجمعات فراخوان دادند. بعضی‌ها اعلام کردند همه می‌آیند، شما هم بیایید. بنابراین در مرحله اول افرادی که فراخوان دادند را تلفن‌های‌شان را در اختیار مسئولان امر قرار دادیم. تا ساعت ۱۲ ظهر جمعه موضوع را شخصا رصد کردم و با توجه به شناختی که نسبت به شهر دارم، با توجه به اینکه مهاجرین زیادی در شهرستان وجود دارد، و شاهراه اقتصادی بودن، و علایمی که بنده پیش‌بینی می‌کردم، ساعت یک بعدازظهر با معاون سیاسی استاندار تماس گرفتم و وضعیت سیرجان را تشریح کردم و اطلاعات را به ایشان دادم. پس از آن تا ساعت ۴ دیدم هیچ خبری از مسئولان امر نشد با شخص استاندار تماس گرفتم و مسایل را به استاندار گزارش کردم و از ایشان خواستم در جهت آرام کردن شهر و صحبت با مردم، مسئولان شهرستان را توجیه کنند و در جریان بگذارند. بعد از آن بلافاصله با آقای فرماندار تماس گرفتم و ایشان در سه مرحله به بنده اطمینان دادند که هیچ خبری نیست و شما نگران نباشید و مردم به خیابان‌ها نمی‌آیند. بنده گفتم بله مردم نمی‌آیند اما عده‌ای در اثر این شوک اقتصادی که وارد شده قطعا به خیابان‌ها خواهند آمد. سعی کنید این‌ها را دعوت به آرامش کنید تا با آرامش موضوع جمع شود. دوباره ساعت ۷ شب با فرماندار تماس گرفتم گفتند من خودم در سطح شهر هستم. گفتم آقای فرماندار بنده خواهشم این است که آمادگی لازم را برای اینکه با مردم صحبت شود داشته باشید.

نیم نگاه

نقابداران تخریب‌گر و موج‌سواران سیاسی در اعتراضات سیرجان بدانند از آب گل‌آلود نمی‌توانند ماهی خود را صید کنند و در اولین فرصت به مردم معرفی می‌شوند

پس از آن آقای فرماندار به من اطلاع دادند که مردم در پلیس‌راه و جاده بندر تجمع کرده‌اند. بلافاصله با مسئولان کشوری از جمله: وزیر کشور، وزیر نفت، وزیر اطلاعات، فرمانده نیروی انتظامی کشور تماس گرفتم و خواستم که با عوامل و دست‌اندرکاران‌شان در شهرستان تماس بگیرند تا مسئولان شهرستان با توجه به وضعیتی که هست مردم را توجیه کنند و از آن‌ها بخواهند که آرامش خودشان را حفظ کنند. بعد از آن منزل بنده در تهران تبدیل شده بود به یک اتاق کنترل وضعیت بحرانی که با سه تلفن مسئولان کشور، مسئولان استان و مسئولان شهرستان را لحظه به لحظه چک می‌کردم. در نهایت با مسئولان امنیتی تماس گرفتم و گفتم ما دوستانی را داریم که مورد وثوق بنده هستند و اجازه دهید آن‌ها را بفرستیم با مردم صحبت کنند. با جمعی از معتمدین شهر از جمله برخی از اعضای شورا، بعضی از روسای دانشگاه‌ها، بعضی از چهره‌های صاحب‌نفوذ از جمله رزمندگان و خانواده‌ی شهدا تماس گرفتم که سریعا بین مردم بروند و از مردم خواهش کنند که آرامش خودشان را حفظ کنند. و با سلام و صلوات قضیه ختم به خیر شود که متاسفانه بعد از آن متوجه شدم اتفاقاتی که نمی‌بایست بیفتد افتاد. بنده به هیچ عنوان راضی به اینکه کسی وارد پمپ بنزین شود و بخواهد به اموال عمومی مردم آسیب برساند، نبوده و نیستم. اینکه دکه‌ی یک فرد تحت پوشش کمیته‌امداد و بهزیستی را آتش بزنند این هنر نیست و قطعا آن کسانی که این کار را کردند به هیچ عنوان مورد تایید هیچ‌کس نخواهند بود، حتی خانواده‌های‌شان. یکی از مادرانی که فرزندش در حادثه اخیر دستگیر شده است به من زنگ زد و گفت پسرش همان شب با دوستانش در خانه در حال خوردن مشروب بودند و در آن لحظه به خاطر شرایطش وارد این صحنه شده است و الان جز دستگیرشدگان است. قطعا یک تعداد جوان با احساسات در این دام افتادند و عده‌ای که نقاب زده بودند وارد جمعیت شدند. این‌ها برنامه داشتند و بنده آنچه که امروز از مسئولان امر به جد خواستم این بود که افراد نقاب‌زده‌ها شناسایی شوند و به مردم معرفی شوند. هرکسی که هستند و وابسته به هر حزب و گروه و جناحی که هستند، باید مورد شناسایی قرار بگیرند. تا الان آخرین اطلاعاتی که به بنده دادند گفته شده تعدادی از این نقاب‌زده‌ها شناسایی شدند. مردم یک خواسته داشتند و آن هم قیمت بنزین بود. در آن لحظه هیچ اطلاعی هم نداشتند که چه کسی این تصمیم را گرفته است. نه از سوی قوه قضاییه و نه از سوی مجلس و نه از سوی مقامات محلی هیچ‌کس مردم را در جریان قرار نداده بود و مردم فکر می‌کردند تصمیم خلق‌الساعه دولت بوده است. ابعادش بعدا مشخص شد که تصمیم سران قوا بوده است. هرچند که سخنگوی دولت چند روز قبل این موضوع را تکذیب کرده بود و یک‌دفعه افزایش قیمت رخ داد آن هم در روز عید، و همه این عوامل باعث می‌شود ما به بی‌تدبیری دولت برسیم و حتما دولت باید پاسخگوی اعمال و رفتارش باشد.

اینکه می‌گویید تعدادی از این نقاب‌زده‌ها شناسایی شدند چه کسانی بودند؟

افرادی که به دلیل اغراض سیاسی دنبال این آشوب‌ها بودند. به هرحال بنده به عنوان نماینده باید پاسخگوی خانواده فردی که فوت کرده و افرادی که مصدوم شدند و در بیمارستان هستند باشم. من اعتقادم این است در جریان این اعتراض بی‌تدبیری شده است. به هرحال نقابداران تخریب‌گر و موج‌سواران سیاسی در اعتراضات سیرجان بدانند از آب گل‌آلود نمی‌توانند ماهی خود را صید کنند و در اولین فرصت به مردم معرفی می‌شوند. سواستفاده از احساسات مردم تاوان سنگینی دارد که باید بپردازند.

نیروهای امنیتی برای این عملیات از شورای تامین مجوز داشتند؟

بنده عرض می‌کنم تا این لحظه هیچ اطلاعات کارشناسی به بنده داده نشده است اما از اقدام به موقع نیروهای امنیتی، انتظامی، سپاه و بسیج در جلوگیری از آتش زدن مخازن و انبارهای نفت که می‌توانست یک فاجعه در شهرستان به وجود بیاورد تقدیر و تشکر می‌کنم. فردی که کشته شده برابر اطلاعاتی که بنده گرفتم از یک خانواده مستضعف است. حتی افرادی هم که مجروح شدند به همین شکل. بایستی از این عزیزان دلجویی به عمل بیاوریم. یک عده آمدند آنجا و شعار ساختارشکن دادند، عده‌ای که دنبال اغراض سیاسی و منافع شخصی هستند با مردم فرق دارند. به عنوان نماینده مردم پیگیر هستم با مجروحان و خانواده متوفی ارتباط برقرار کنم و سعی می‌کنم از این عزیزان دلجویی به عمل بیاید.

به نظرتان نیروهای امنیتی نمی‌توانستند از روش‌های نوین غیر از تیراندازی استفاده کنند؟

بنده دارم اعلام می‌کنم من بعد از اینکه تذکر دادم این موضوع به بحث درگیری می‌انجامد بلافاصله فراخوان دادم به متدینین و معتمدین شهر که بروند با مردم حرف بزنند. اما اینکه چرا دوباره این اتفاق تکرار شد باید بگویم من در شهر نبودم و بهتر بود با تدبیر بهتری عمل شود. اینکه می‌بایست چهار تا بلندگو می‌بردند در بلندگوها با مردم صحبت می‌کردند و مردم را آرام می‌کردند.

الان در این قضایا چه کسی باید پاسخگوی خانواده متوفی و مصدومین باشد، شما، فرماندار، شورای تامین، یا نیروی انتظامی؟

وزارت کشور به عنوان متولی امر باید این مسائل را جمع‌بندی کند و اگر کسی آسیبی دیده است باید جبران شود. قطعا بعد از آرامشی که بر کشور حاکم خواهد شد هیئتی را به سیرجان اعزام خواهم نمود تا تمام ابعاد قضایا، ساعت ورود و اینکه چه اتفاقاتی افتاده را بررسی کنند و همان‌گونه که در بحث اعدامی‌ها انجام شد و تا ریال آخر دیه افراد پیگیری و پرداخت شد اینجا قطعا به مشکلات مردم رسیدگی خواهیم کرد. از مردم نجیب خواهش می‌کنم آرامش خودشان را حفظ کنند و بنده وظیفه شرعی و قانونی‌ام است که پیگیر مطالبات‌شان باشم. در این ایام بعضی از افراد روی مسایل سیاسی موج‌سواری نکنند و اگر مطالبه‌ای دارند مطالبات‌شان را از طریق مراجع ذی‌صلاح و دستگاه قضایی پیگیری کنند.

روایت یک شاهد

پمپ‌های بنزین و گاز پلیس‌راه دو روز پس از حادثه – عکس: امین ارجمند

[illegible] این اعتراض‌ها به سیرجان باز شد. البته این حضور آرامشی به همراه نداشت و اوضاع با کشته و زخمی شدن چند نفر از معترضان کنترل شد.

ماجرا از زبان یک شاهد عینی

یکی از افرادی که در صحنه حضور داشت به پاسارگاد گفت: ساعت هفت‌ونیم عصر با خبر شدم که قرار است مردم در چهارراه‌اشکذری و پلیس‌راه برای افزایش قیمت بنزین اعتراض کنند. علی حدود ساعت هفت‌وچهل دقیقه به چهارراه اشکذری رفت ولی فقط نیروهای پلیس ایستاده بودند و خبری از مردم نبود. او ده دقیقه به هشت به پلیس‌راه رسید و دید جمعیتی آنجا ایستاده و در حال شعار دادن هستند. علی ادامه داد: مردم جاده‌های منتهی به پلیس‌راه را از سمت مکی‌آباد، جاده بندرعباس و از طرف نجف‌شهر بسته بودند. پلیس هم یکی از لاین‌ها را به سمت میدان تره‌بار بسته بود. علی افزود: دورتادور میدان و جلو پلیس راه پر از آدم بود و پلیس سیرجان هم جلوی شرکت نفت ایستاده بود ولی کاری به مردم نداشت. مردمِ عصبانی چندین لاستیک آتش زده و شعار می‌دادند. یکی از مسئولان انتظامی هم آمد و سخنرانی کرد اما مردم بیشتر شعار دادند و او صحنه را ترک کرد. اگر کسی با گوشی‌اش فیلمبرداری می‌کرد مردم گوشی تلفن همراهش را می‌شکستند و البته چند گوشی را هم شکستند. حدود ساعت هشت‌ونیم جمعیت به سمت جایگاه سوخت ابتدای جاده بندرعباس حرکت کردند. در بین راه شیشه‌های اتاقک نگهبانی شرکت نفت را شکستند. وقتی آتش‌نشانی سیرجان می‌خواست برای خاموش کردن بیاید مردم عصبانی سنگ زدند و جلوی آن را گرفتند و نگذاشتند بیاید، آتش‌نشانی شرکت نفت آمد و اتاقک‌های شرکت نفت را خاموش کرد. علی گفت: مردم به جایگاه سوخت رسیدند و هیچ‌کس داخل جایگاه سوخت حضور نداشت. به نظر می‌رسد قبل از اعتراض‌ها پمپ‌های بنزین را از کار انداخته بودند. مردم وقتی رسیدند، کپسول‌های آتش‌نشانی را خالی کردند، چند نفر از آنها داخل دفتر جایگاه رفتند و اتاق را خراب کردند و دو عابربانک را هم شکستند. با کپسول‌های آتش‌نشانی به پمپ‌ها آسیب زدند. آنها اتاقک برق جایگاه را هم به آتش کشیدند. ساعت از ده گذشته بود و شعارها جلوی شرکت نفت زیاد شده بود و مردم شعار می‌دادند. علی ادامه داد: ما از کانون اصلی اعتراض‌ها فاصله داشتیم ولی ساعت از ده و نیم گذشته بود که صدای تیراندازی از جلوی شرکت نفت آمد و یکی تیر خورد و کشته شد و چند نفر هم زخمی شدند. آن موقع مردم به طرف ماشین‌ها فرار کردند و جمعیت متفرق شد.

پاسخگویی ناقص

تا ظهر روز بعد هیچ‌کدام از مسئولان در رابطه با این اتفاق واکنشی نشان نداد و بعد هم فرماندار سیرجان به عنوان رییس شورای تامین در یک گفت‌وگوی تصویری توضیحات ناقصی ارایه کرد و معلوم نشد چه اتفاقی افتاده و چه کسی مقصر تیراندازی است. شفاف صحبت نکردن مسئولان به بی‌اعتمادی مردم دامن می‌زند.

تکرار یک حادثه

چند سال پیش و در جریان اعدام دو سارق مسلح چند نفر از دوستان و بستگان آنها دست به اغتشاش زدند و این دو اعدامی را فراری دادند. ماموران انتظامی حاضر در صحنه بدون در نظر گرفتن عواقب به روی مردم آتش گشودند و چهار نفر را کشته و تعدادی را هم زخمی کردند. البته پس از آن حادثه هم مسئولان امنیتی استان (جواد کمالی معاون سیاسی استاندار) گفتند که عوامل بیگانه در این تیراندازی دخیل بودند و بعد هم مشخص شد که این موضوع واقعیت ندارد. مثل اینکه این بار هم همان سناریو در حال تکرار است و فرماندار سیرجان در گفت‌وگو با پاسارگاد عنوان کرده افرادی که در آنجا حضور داشتند که مست بودند و اسلحه داشتند و به نظر می‌رسد آنها شلیک کرده‌اند.

باید جلوی معترضان گرفته می‌شد

ما در مورد صحت گفته‌ی فرماندار سیرجان قضاوت نمی‌کنیم، اما اگر چنین موضوعی صحت داشته باشد مردم منتظر شناسایی و دستگیری ضاربان هستند.

اینکه معترضان قصد داشتند داخل شرکت نفت بروند و اگر به انبارهای سوخت داخل این شرکت آسیبی وارد می‌شد نصف شهر در آتش می‌سوخت دلیل قانع‌کننده‌ای است که جلوی‌شان گرفته شود و قطعا هر عقل سلیمی هم آنجا بود جلوی این معترضان را می‌گرفت. اما اگر ماموران انتظامی به سمت مردم شلیک کرده‌اند، این نوع جلوگیری چقدر در کنترل خشم مردم و آرام کردن آنها موثر است؟ شلیک به مردم باید آخرین راه باشد، آن هم زمانی که فاجعه‌ی بزرگتری در راه است. مگر با راه‌های آرام‌تری مثل گاز اشک‌آور نمی‌توان مردم را از محل اعتراض متفرق کرد؟ پاشیدن آب بر روی مردم در سرما کار درستی نیست اما آیا نمی‌شد با این روش اوضاع را کنترل کرد؟ مگر مسئولان انتظامی برای این‌گونه اغتشاشات دوره ندیده‌اند که ما باید با داشتن تجربه حادثه اعدامی‌ها باز هم شاهد چنین حوادثی باشیم؟ مگر فرماندهی انتظامی استان و شهرستان امکانات کنترل مسالمت‌آمیز یک اعتراض را در اختیار ندارد و اگر دارند چرا نمی‌توانند از آنها استفاده کنند؟

پاسخگوی افکار عمومی باشید

مسئولان امنیتی تصمیم گرفته‌اند که خبررسانی این حادثه از سوی فرماندار سیرجان به عنوان رییس شورای تامین صورت بگیرد ولی پاسخ به این سؤال‌ها را فقط مسئولان انتظامی می‌توانند بدهند.

در رابطه با این موضوع که این اعتراض شدید بوده و با توجه به نزدیک بودن به منابع سوخت شرکت نفت می‌توانست به یک فاجعه تبدیل شود شکی نیست. با علم به این موضوع که فضا در این‌گونه اعتراض‌ها به حدی ملتهب است که تصمیم‌گیری را دچار مشکل می‌کند، باید گفت که مدیریت کارآمد، تصمیم‌گیری در زمان بحران است. هنوز بعد از گذشت چند سال مجموعه‌ی فرماندهی انتظامی استان پاسخ شفافی به ماجرای اعدامی‌ها نداده و زخم آن تازه است. امیدواریم این بار مسئولان انتظامی استان به افکار عمومی اهمیت داده و پاسخ شفافی در رابطه با چگونگی این حادثه دردناک بدهند تا بلکه بخشی از آسیبی که به این مردم وارد شده التیام یابد.